

Odlingen av ängsväxter 2024

Föreningen Linköpings Ekopark

(senast uppdaterad 2024-03-18)

Föreningen har varje år de senaste sju åren odlat ängsväxter (delvis också andra) för utsättning i främst Tinnerö Eklandskap. I första hand för att berika slåtterängarna men även andra platser som kommunen ordnat för plantering av ängsväxter i reservatet. Detta görs även år 2024. I form av dagboksanteckningar beskrivs hur arbetet görs och framskrider. Liknande anteckningar har gjorts tidigare år.

Fröinsamling, tröskning och förvaring

Under sommaren och hösten 2023 samlades fröer från sammanlagt 68 olika arter av växter, varav ca 50 typiska ängsväxter rika på pollen som gillas av pollinerande insekter. Fröna från ettåriga växter såddes direkt på anvisad mark (ca 10 arter). Fröna från perenna och tvååriga växter tröskades först och förvarades sedan under hösten separat i mörkt utrymme med utetemperatur.

Alla frön har samlats in i närområdet vilket innebär att dessa är genetiskt anpassade till Tinnerös naturtyp. Ett par arters frön har dock hämtats ca en mil från reservatet.

Fröinsamlingen är beskriven i ett separat dokument där de olika arterna, tiden för insamlingen och platsen för insamlandet finns antecknade.

Sådd i krukor och stratifiering (köldbehandling)

Med stöd av tidigare erfarenheter påbörjades sådden av vissa arter redan i slutet av december år 2023 och pågick sedan under hela januari 2024 (se tabell 1 nedan). Krukorna fylldes först upp till ca 2/3 av krukans höjd med vanlig planteringsjord (när det gäller slåttergubbe användes i stället sur rododendronjord). Därefter fylldes krukorna upp till brädden med såjord uppblandad med ca 10 % Perculite (små kulor av vulkanaska). Därefter genomfuktades jorden måttligt med hjälp av en sprayflaska. Fröna såddes sedan direkt på den fuktiga jorden. De mycket små fröna blandades före sådden med ca hälften finsand – detta för att lättare kunna så jämnare. De stora mörkergroende fröna täcktes sedan med ett tunt lager med såjord uppblandad med ca 10 % Vermiculite (små kulor av rostad lera). Mycket små ljusgroende frön (t.ex. blåklocksfrön) täcktes endast med enbart Vermiculite (som är ljusgenomsläpplig). Därefter placerades krukorna i genomskinliga plastbackar som sedan placerades mörkt och kallt (stratifiering) i Fröbergets loge i avvaktan på kommande placering varmt och ljusst vid fönstren inne i Fröberget torpstuga.

Som "backup" placerades samtidigt några krukor med vädtklint, gullviva, åkervädd, ängsvädd, fältvädd, ängsskära, krissla, solvända, rödklint, nässelklocka och hässleklocka i

ladugårdsfönstren. Detta om övrig odling skulle misslyckad. Dessa krukor får sedan stå där hela vintern och våren i dessa fönster – blir senare groningen men oftast med lyckat resultat.

Alla frön från ärtväxter sandpapprades och blötlades (12 timmar) innan sådd i miniväxthus. Övriga frön såddes som vanligt utan någon särskild behandling förutom stratifiering ett par månader.

Tabell 1 (arter och datum för sådd i krukor och stratifiering)

18/12	väddklint, gullviva
19/12	åkervädd, ängsvädd, fältvädd, ängsskära
20/12	krissla, solvända, rödklint, hässleklocka, nässelklocka
29/12	svinrot, stor blåklocka, axveronika
2/1	slättergubbe, färgkulla
10/1	svartkämpar, mandelblomma, brudbröd, drakblomma
11/1	blåmunk, ängsklocka
12/1	liten blåklocka, backsippa, sommarfibbla, rotfibbla
23/1	ärtvicker, backvial, rosenvial, sötvedel, gråfibbla
24/1	skogsklocka, klasefibbla, rödfibbla, ängstoppklocka, smällglim
25/1	stallört, darrgräs
29/1	vitblära, tjärblomster, backnejlika, kärringtand, johannesört (fyrkantig), ulltistel, blåeld, myskmalva, bergmynta, lungrot
31/1	getväpling, sandklint, mörkt kungsljus, lavendel, kungsmynta, stäppsalia, kantnepeta, blodnejlika, stockros, digitalis, akleja, gulreseda, borstnejlika

Tabell 2 (omsådd)

14/3	bolmört, pimpinell, väddklint
------	-------------------------------

Uppflyttning till torpet för groningen och tillväxt

Efter att de sådda krukorna stratifierats i nästan två månader i logen flyttades plastbackarna, med krukorna, upp på till torpet enligt nedan angivna datum och platser. Innan fröna grott, och ännu inte erhållit något rotsystem, sprayvattnas krukorna till en början bara lite lätt så att det övre jordlagret ständigt hölls fuktigt. När fröna grott tillräckligt och fått rötter vattnades alltid direkt i backarna.

Tabell 3 (arter och datum för uppflyttningen till torpet)

20/2	väddklint, gullviva, ängsvädd, fältvädd, ängsskära, åkervädd, krissla, svinrot, hässleklocka, slättergubbe, axveronika, rödklint, solvända, nässelklocka, stor blåklocka, svartkämpe, mandelblom (flyttades till inre vinden där det finns en värmekälla som medför ca +12 graders rumstemperatur och dessutom är det dagsljus från ett större sydvästrikat fönstret).
20/2	sommarfibbla, klasefibbla, brudbröd, drakblomma, ängstoppklocka, backsippa, rödfibbla, skogsklocka, liten blåklocka, gråfibbla (flyttades till yttre vinden där det inte finns någon värmekälla men dagsljus från litet nordriktat fönster).

- 20/2 backvial, ärtvicker, sötvedel, rosenvial (flyttas till nedre salen där det finns en värmekälla som medför ca +12 graders rumstemperatur och dessutom är det dagsljus från ett mycket stort sydvästriktrat fönster).
- 4/3 De växter som 20/2 flyttades till yttre vinden flyttades till värmen (12 grader) i inre vinden.
- 4/3 blåeld, lungrot, myskmalva, vitblära, kärringtand, sandklint, getväpling, kantnepeta, stallört, ängsklocka, stockros, darrgräs, ulltistel, rotfibbla, stäppsalia, gulreseda, tjärblomster, blåmunk, borstnejlika, kungsmynta, lavendel, blodnejlika, akleja (flyttades från logen till torpets kallvind).
- 4/3 digitalis, smällglim, backnejlika, mörkt kungsljus, bergmynta, johannesört (flyttades till torpets nedre sal, +12 grader).
- 14/3 bolmört, pimpinell, vädtklint (inre vinden)

Växternas groning

När växterna börjat gro ökas mängden vatten som duschas ovanpå jorden. Först när rötterna börjat utveckla sig ordentligt vattnas försiktigt i botten på plastbacken. Om växtbelysningar finns tillgängliga så placeras dessa på plastbackarnas översida (timer kl. 06.00 – 20.00) – i övrigt placeras de grodda backarna nära fönstret. 14/3 flyttades de backar som stod i yttre vinden in i den inre. Samtidigt flyttades ett tiotal backar med de växter, som grott tidigt och mycket, ut i den yttre vinden med en bygglampa, som belysning, reglerad med timer.

Tabell 4 (arter och datum för groningen)

- 4/3 åkervädd, axveronika, stor blåklocka, rödklint, ängsskära, svinrot, hässleklocka, färgkulla, svartkämpe, vädtklint, rosenvial, sötvedel (+12 grader)
- 6/3 krissla, gullviva, fältvädd, backvial, ärtvicker (+14 grader)
- 8/3 skogsklocka, gråfibbla, ängsvädd (+15 grader)
- 11/3 backnejlika, smällglim, rödfibbla, liten blåklocka, nässelklocka (+14 grader)
- 12/3 sommarfibbla, klasefibbla (+14 grader)
- 14/3 mörkt kungsljus, bergmynta, digitalis, solvända, sandklint, borstnejlika, getväpling, kärringtand (+16 grader)
- 18/3 johannesört (fyrkantig), stäppsalia, ängsklocka, ängstoppklocka, stockros, ackleja, lavendel, gulreseda, vitblära, kungsmynta, blåmunk, slåttergubbe (+17 grader)